

Uredništvo: Ljubljana, Kranjska ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Inzeratni oddelk: Ljubljana, Selenurgova ul. — Tel. 3492 in 2492. Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455. Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190. Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100. Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42. Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja

JUTRO

Ponedeljska izdaja „Življenje in svet“

Uredništvo: Ljubljana: Kranjska ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126 vsak ponedeljek zjutraj. — Naroka se posebej in velja po post. prejemana Din 4. — po raznašalnih dostavljenih Din 5. — mesečno. Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65. Rokopis se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

POT K EVROPSKEMU POMIRJENJU

V Londonu pričakujejo, da bo Italija zopet sodelovala pri ureditvi mednarodnih zapletljajev za utrditev miru

London, 3. januarja. AA. Podpis britansko-italijanskega sporazuma v Rimu je izrazil v Londonu splošno zadovoljstvo, ki prihaja do zvezi v zvezi s dolgi leti londonskih sporazumov. Čeprav v zvezi s sporazumi vsaj uradno še ni znano, si politični krogi pripisujejo poseben pomen, da ves nadaljnji razvoj angleške politike nele na Sredozemsko morje, nego tudi v srednji Evropi.

Mrgo pozornost je zbudil tudi znani članek, ki je bil v glasilu italijanskega zunanjega ministrstva „Giornale d'Italia“. V Londonu smatrajo sporazum predvsem kot zaključek vznemirjive dobe v italijansko-angleških odnosih in za dokument o obnovi vzajemnosti duha, ki je vladal med obema državama na Sredozemskem morju do abesinske vojne. Zadržilo omenjenega rimskega lista, da bo sporazum, čeprav je omejen na Sredozemsko morje, zpolnil tudi posebne evropske naroke, tomlačijo v Londonu kot posebno izjavo italijanske vlade, da bo odšel zopet sodelovala pri urejanju raznih mednarodnih političnih problemov in dograditvi miru v Evropi.

V Londonu priznavajo, da je bilanca zanj tokrat pasivna. „Evening Standard“ ugotavlja: Vsa Egiptova je danes v italijanski posesti. Negus prodaja svoje imetje na dražbi, Sir Samuel Hoare, ki so mu stvarni dogodki dali prav, je zopet član angleške vlade, sir Eric Drummond pa je po navodilih Edena v Rimu sestavil pakt „dobre volje“ in ga sklenil z Italijo. Ciano ki se je boril kot letalo proti Abesiniji, je ta pakt podpisal v Mussolinijevem imenu, poglavje naše zgodovine, v katerem smo doživeli novo ponižanje, pa je vendarle zaključeno.

„Sunday Dispatch“ pravi v svojem komentarju o italijansko-angleškem sporazumu, da bo v glavnem naslednje vsebine: Spoštovanje državnih mej na Sredozemskem morju in opustitev vseh morebitnih italijanskih aspiracij na Baleare.

2. ukinitve protibritanske radijske propagande.

3. pristaneke Italije na vstop Egipta v Društvo narodov.

4. priključitev Italije k londonskemu pomorskemu paktu iz l. 1936 in montreški dardanijski konvenciji.

5. dovzete angleških utrb na Sredozemskem morju.

List pravi, da Velika Britanija Italiji ne bo dala nikakršnih posojila, kakor se govori v zadnjih dneh.

Tudi v Parizu zadovoljni

Pariz, 3. januarja. d. Podpis angleško-italijanskega gentleman's agreementa je zbudil v tukajšnjih političnih krogih veliko zadovoljstvo. Splošno so prepričani, da bodo sedaj sledila francosko-italijanska pogajanja za razčiščenje nesoglasij, ki so se pojavila v zadnjih mesecih med Rimom in Parizom in ki jih smatrajo tu kot čisto ideološkega značaja, kakor tudi, da bo prišlo do omiljenja napetosti in mednarodnih odnosih tudi glede na špansko državljansko vojno, kar bo nujna posledica zopetnega zblizanja med Rimom in Londonom. Čeprav besedilo angleško-italijanskega dogovora v javnosti še ni znano, kažejo francoski politični krogi velik optimizem, čeprav so v znanjem ministrstvu precej rezervirani, je vendar gotovo, da je francoska vlada zadovoljna z likvidacijo angleško-italijanskih nesprotstev.

Delbosova izjava

Zunanji minister Delbos je poročevalcu agencije Havas izjavil o angleško-italijanskem sredozemskem sporazumu:

Srečen sem, ker sta se vladi Velike Britanije in Italije sporazumeli, da manifestirata prijateljski značaj svojih medsebojnih odnosov. Sporazum med obema evropskima silama, ki sta vezani na Francijo po tradiciji tesnega prijateljstva in solidnih interesih, smo smatrali vedno za element reda na Sredozemskem morju in sploh za ohranitev miru. Francoska vlada je z največjim zanimanjem sledila razvoju razgovorov, ki so se zaključili s tem sporazumom. Francosko vlado je londonski kabinet kot prvo obvestil o sklenitvi tega sporazuma in njeni vsebini. Sedaj, ko pozna vso stvar, se lahko francoska vlada pridruži izrazom simpatij, ki jih bo vsa Evropa nedvomno pokazala za rimski sporazum.

Komentarji tiska

„Echo de Paris“ pravi o angleško-italijanskem sporazumu, da je sestavljen v precej nedoločenem slogu. Po informacijah lista sta sporazumu dodani dve pismi. Prvo se nanaša na egiptsko, drugo na špansko vprašanje. Obveznosti obeh držav so po tem sporazumu predvsem psihološkega pomena. Treba je vedeti, da je francosko zunanje ministrstvo že od vsega početka nastopilo za ta sporazum, ker so tako v Londonu kakor v Parizu želeli, da bi Mussolini z dejanjem dokazal, da more v Evropi najti tudi druge prijatelje in ne samo Hitlerja. Pozabili se

ne sme, da Italija ni postopala posebno primerno, ko je bil imenovan novi francoski poslanik v Rimu, ter da je pozabila na usluge, ki ji jih je storila Francija v Zenevi. Nimamo potrebe po njeni naklonjenosti, pripomniti pa moramo, da bo angleško-italijanski sporazum šele v praksi pokazal svoj pomen. Če bo ostal krpa papirja, ne bo mnogo koristil morebitni naš podpis na njem ali na drugi taki alični pogodbi.

Ostali listi presojajo gentleman's agreement z bolj optimističnega vidika in naglašajo njegov pomen za ureditev razmer na Sredozemskem morju in v Evropi sploh.

„Tempe“ pravi o angleško-italijanskem gentleman's agreementu, da dejansko pomeni uravnoteženje razmerja sil na Sredozemskem morju in je zato pomemben instrument za ojačanje splošnega miru. „Liberte“ pa piše, da je ta sporazum „časten dokaz realne politike Rima in Londona.“

Madžarsko mnenje

Budimpešta, 3. januarja. AA. Tudi madžarski politični krogi so z največjim zadovoljstvom sprejeli vest o podpisu angleško-italijanskega prizadevanja, da se obrani evropski mir. Novi pakt pomeni veliko delo za vsa Evrope.

Edenovo sporočilo ministru Ciano

Rim, 3. januarja. AA. Zunanji minister Ciano je sprejel angleškega poslanika Drumonda ki mu je po nalogu zunanjega ministra Edna izrazil zadovoljstvo angleške vlade zaradi sklenitve italijansko-britanskega sporazuma. Naglasil je Edenovo upanje, da bo ta sporazum izhodna točka za nadaljnjo sodelovanje obeh držav za ohranitev evropskega miru in varnosti. Zunanji minister Ciano je na prošni poslanika, naj sporoči ministru Edenu zahvalo za njegov ljubazni izraz in zagotovilo, da je tudi fašistična vlada zelo zadovoljna z novim paktom.

Nemško-španski spor

Protest španske republikanske vlade proti napadu nemške križarke na parnik „Soton“

Valencija, 3. januarja. AA. ministrstvo za vojno mornarico in letalstvo v Valenciji je objavilo uradni komunikacije o že znani incidentu, ki se je pripetil parniku »Soton« Na Novoga leta je bil parnik na poti iz Bilbao v Gijon, kamor je vozil večji tovor premoga. Nemška križarka »Königsberg« ga je ustavila v španskih teritorialnih vodah. Ker se ladja ni odzvala nemškemu pozivu, sta bila oddana dva topovska strela proti njej. Da bi se ne izpostavljala zasledovanju in nadaljnemu obstrlejanju, se je ladja obrnila proti obali in naselja na plitvino. S »Königsbergom« so tedaj poslali proti njej motorni čoln z desetimi možmi pod vodstvom oficirja. Nemški mornarji so odvedli poveljnika španskega parnika in ostale oficirje na nemško križarko. Tam je bil poveljnik prisiljen podpisati izjavo, da bo nadaljeval pot v smeri, ki mu jo bo določil poveljnik vojne ladje. Čim je zvedel za dogodek, je poveljnik republikanske vojne mornarice odposlal dve podmornici in enega rušilca »Sotonu« na pomoč. Valencijska vlada je takoj protestirala, ker je bil »Soton« na redni trgovski vožnji in je bil napaden v teritorialnih vodah. V protestu je tudi zabeležila, da so nemški mornarji prečeli streliški na ribiški čoln, ki je prihajal na pomoč posadki španske ladje.

Kaj pravijo v Berlinu

Berlin, 3. januarja. br. O zapletih španskega parnika »Soton« je izdala oficijozna poročevalska agencija DNB kratko poročilo, v katerem pravi, da predstavlja zapletba »Sotona« represalijo za zaplombo »Palosa«. Pri tem ponovno naglašja, da je bil »Palos« napaden od španskih vojnih ladij izven španskih vod.

Nemške grožnje

Berlin, 3. januarja. d. Nemška diplomatsko-politična korespondenca komentira v zelo ostrih izjavah nemške represalije proti ladjam madriške vlade ter namigava, da bodo trajale tako dolgo, dokler ne bo ugodno zahtevi po vrnitvi pridržanega tovora parnika »Palos« in dokler ne bo izpuščen španski potnik s tega parnika, ki so ga aretirale španske oblasti. Oficijozna nemška korespondenca piše med drugim, da se ne more od nikogar pričakovati, da bi dopuščal enostranski razvoj odnosov med rdečo Španijo in Nemčijo na ta način, da bi moglo postati nemške ladje na odprtem morju brez nadaljnje prosta divjačina za napade rdečih oblastnikov. Če želi rdeča Španija uvesti tako obveščanje, mora računati s tem, da njeni ukrepi ne bodo ostali nezavrženi, dokler se ne bodo vrnil rdeči oblastniki k metodam, ki se smatrajo v mednarodnem življenju kot običajne in potrebne, namešč, dokler se ne popravi v polnem obsegu protipravno nasilje s parnikom »Palosom«. Anarhistične razmere v Španiji, v kolikor jo obvladujejo rdeči oblastniki, so zavzele po trditvi nemške oficijozne korespondence mero, ki zbuja resne pomisleke in ki zasluži resno pozornost vseh držav, ki streme po nagli obnovi rednih in civilnih razmer v Španiji.

Parnik „Soton“ rešen

London, 3. januarja. AA. Iz Bilbao je prispelo poročilo, da so baskiške ladje odvekle parnik »Soton« s plitvine, na katero je nasedel, v Santonu, čeprav se je pred njim zasidrala nemška križarka »Königsberg«.

Po drugi vesti so oboje nacionalistični ribiški čolni pri Lemauletu napadli angleško ladjo »Blackhille«, ki je plula iz New Castlea v Santander. Na ladjo so oddali skupno 16 topovskih streljav. Parnik ni bil zadet in je naglo nadaljeval svojo pot.

Dva pomorska incidenta

Berlin, 3. januarja. AA. Po vestih iz dobrih poučenih krogov sta se pripetila te dni prav za prav dva nemško-španska incidenta. O prvem je bilo sproti objavljeno uradno poročilo, ki pravi, da je nemška vojna ladja ustavila in zaplenila neko špansko ladjo. O drugem incidentu je bil izdan komunikacija danes dopolnilna. Ta drugi komunikacija se nanaša na križarko »Königsberg« in španski parnik »Soton«.

Prvi incident se je pripetil 31. decembra, ko je prišlo do napada nemške križarke »Admiral Spee« na špansko ladjo »Aragone«. Valencija, 3. januarja. AA. Iz Malage poročajo: Davi okrog 9. se je pojavila 500 metrov pred špansko ladjo »Aragone«, ki je bila na poti iz Almerije v Malago, nemška križarka. Ljudje na obali so zasledovali gibanje obeh ladij do 10. ko sta obe izgini. Iz Malage so odposlali za njima takoj več letal, ki pa se jim prav tako ni posrežilo ugotoviti, kam so Nemci odpeljali parnik »Aragone«. Vse kaže, da so ga zaplenili in odvedli v neko nacionalistično luko.

Protiukrepi republikanske vlade

London, 3. januarja. d. Španski poslanik je večeraj osebno izročil v zunanjem ministrstvu oficijozno poročilo španske vlade o napadu nemške križarke na parnik »Soton« v španskih vodah. Španski poslanik je poudaril ob tej priliki, da je bil s tem incidentom ustvarjen zelo resen položaj, v katerem je bila španska vlada prisiljena odrediti svoji vojni mornarici, naj učinkovito zaščiti španske trgovske ladje ter strelja na ladje, ki bi jih skušale napasti.

Nemško sporočilo valencijski vladi

Pariz, 3. januarja. AA. Špansko poslanstvo je objavilo naslednji komunikacije: Križarka »Königsberg« je poslala valencijski vladi radiogram, v katerem pravi, da je nemški admiral v španskih vodah pripravil vrniti špansko ladjo »Aragone« in prenehati z vsemi represalijami, če bodo v Bilbao izročili Nemcem španskega potnika in ves zaplenjeni tovor z nemškega parnika »Palosa«. Valencijska vlada se je sestala in se posvetovala o odgovoru na te ponudbe.

Osuplost v Londonu

London, 3. januarja. g. Obstrlejevanje španskega parnika »Soton« po nemški križarki je v londonskih uradnih krogih povzročilo veliko pozornost. Listi prinašajo to vest kot veliko senzacijo. »News Chronicle« piše med drugim: Izredno težko je razumeti miselnost, ki se skrivja za takim dejanjem. Alko Nemška ni bila zadovoljna z izpuščitvijo parnika »Palosa«, bi lahko protestirala in njen protest gotovo ne bi ostal brez uspeha.

Ogorčenje v Franciji

Pariz, 3. januarja. o. Napad na špansko republikansko ladjo »Soton« je izval v Parizu silno ogorčenje. Listi se najostreje izražajo o postopanju nemške križarke »Königsberg«. »Populaire« pravi, da pomeni napad na špansko ladjo »navadno piratstvo«, ki le še bolj drastično dokazuje, da se nemška vlada v svoji španski akciji ne strah nikakršnih sredstev.

Ustavljena nizozemska ladja

Anvers, 3. januarja. Tu je bil objavljen komunikacija, po katerem je španska nacionalistična vojna ladja 30. decembra na odprtem morju ustavila ladjo »Navex« in jo prisilila, da je odplula v ceulsko luko. Nekaj ur pozneje je ladja dobila danes brzokaj z broda da je ladja prispela v Durmen, kamor je bila namenjena.

Zblizanje Bolgarije z Grčijo in Rumunijo

Bolgari ponujajo zaključitev prijateljske pogodbe tudi Grčiji in Rumuniji

Bukarešta, 3. januarja. AA. Po uradnih vesteh iz Beograda in Sofije o bližnji sklenitvi prijateljskega pakta med obema državama je bolgarska vlada ponudila takoj tudi Rumuniji in Grčiji sklenitev slinčnih paktov po mnenju rumunske vlade pa se ima prej urediti vprašanje rumunske manjšine v Bolgariji.

»Dimineca«, ki poroča danes o namenu bolgarske in jugoslovnske vlade, da skleneta prijateljski pakt, naglašja, da bo Bolgarija gotovo v kratkem ponudila slinčni pogodbi tudi Rumuniji in Grčiji. S Turčijo ima namreč prijateljski pakt že od l. 1929. List v ostalem naglašja, da bo z novimi pakti povsem zagotovljen mir na Balkanu.

V drugem članku se bavi s smislom in pomenom jugoslovnsko-bolgarskega pakta in pravi, da je mogoče o tem diplomatskem instrumentu govoriti, kakor da bi že obstojal. Rumunska vlada je zadovoljna s tem paktom, ker bo pomenil ustvaritev nove atmosfere na Balkanu. Diplomatski in vladni krogi v Rumuniji smatrajo ta pakt že za indirektni vstop Bolgarije v Balkansko zvezo.

Ko je Bolgarija ponudila Jugoslaviji prijateljski pakt, se je gotovo zavedala, da se Jugoslavija ne bo odrekla svojim dosedanjim obveznostim napram Rumuniji, Češkoslovaški, Turčiji in Grčiji. Novi pakt dokazuje bolgarsko miroljubno politiko. Sklenjen bo v duhu Društva narodov, ter bo objavljen in registriran v Zenevi. Jugoslovnska vlada je obvestila Bukarešto, Prago, Atene in Ankaru, da namerava skleniti ta pakt, in so nanj pristale vse jugoslovnske zaveznice. Zato ga je treba pozdraviti s tem večjim zadovoljstvom.

Ugoden odmev v Grčiji

Atene, 3. januarja. AA. Tudi grška javnost je z zadovoljstvom sprejela vest o bližnji sklenitvi jugoslovnsko-bolgarskega prijateljskega pakta. Po izmenjavi misli med zastopniki držav Balkanske zveze, kakor jo določa člen 2. zvezne pogodbe, je jasno, da ostaja balkanska zvezna pogodba z dopolnilnim sporazumom iz maja leta 1936 še nadalje v popolni veljavi. Politični krogi naglašajo, da je bolgarska vlada izrazila željo po zblizanju tudi z ostalimi balkanskimi državami, kar je povsem v skladu z osnovnimi balkanske zvezne pogodbe, ki ima prav ta smoter, da se ohrani mir na Balkanskem polotoku.

»Estia« pravi v svojem komentarju, da bo jugoslovnsko-bolgarski pakt le še na

bolj učinkovit način potrdil solidarnost štirih balkanskih zaveznikov v tem, da je treba odkloniti vse pretenzije drugih držav, ki bi rade v kakršnikoli obliki zrušile sedanji teritorialni status quo na Balkanu. Tudi drugi listi objavljajo slinčne komentarje o novicah, ki prihajajo iz Beograda in Sofije. Listi objavljajo na vidnem mestu tudi noveletne čestitke, ki so si jih izmenjali predsedniki vlade Metexas, dr. Stojadinović in Kjušeivanov ter rumunski zunanji minister.

Komunike grške vlade

Atene, 3. januarja. o. Grška vlada je objavila komunikacije v katerem opisuje potek pogajanj med Bolgarijo in Jugoslavijo za zaključitev prijateljske pogodbe ter naglašja, da bo Grčija sklenila z Bolgarijo slinčno pogodbo, dočim jo je s Turčijo sklenila že prej.

Nemški komentarji

Berlin, 3. januarja. AA. V svojih dosedanjih komentarjih o bližnji sklenitvi jugoslovnsko-bolgarskega pakta naglašja nemški tisk, da je ne glede na njegovo vsebino važno za dejstvo, da skleneta Jugoslavija in Bolgarija dvostransko pogodbo, ki jo smatrajo za prispevek k zavarovanju miru v jugovzhodni Evropi. Neposredne diskusije se bodo opustile, kar bo omogočilo tesnejše sodelovanje Jugoslavije in Bolgarije. Nemčija, ki se je vedno zavzemala za jugoslovnsko-bolgarsko zblizanje čestita Jugoslaviji k temu novemu uspehu politike njene vlade.

Bolgarija se s tem paktom ne odreka reviziji mirovni pogodbi pa tudi ne svojemu vstopu v Balkansko zvezo in se tudi ne izključuje možnost, da bi pozneje sklenila take pakte tudi z ostalimi balkanskimi državami. V Grčiji in Rumuniji je bilo to zblizanje obeh slovanskih držav spočetka sprejeto z nezaupanjem, ki pa je sedaj, kakor se kaže, že odpravljeno.

Kjušeivanov pride v Beograd

Sofija, 3. januarja. o. Pogodba o prijateljski med Jugoslavijo in Bolgarijo bo brzkone podpisana ob koncu meseca. K podpisu pogodbe bo prišel v Beograd sam predsednik bolgarske vlade Kjušeivanov.

Priprave španske vlade za ofenzivo v Aragoniji

Pričela naj bi se sredi januarja, da se olajša položaj na ostalih frontah

Pariz, 3. januarja. d. »Echo de Paris« poroča iz zanesljivega vira, da zbira španska republikanska vojska v Aragoniji velike količine vojnih potrebščin, kakor tudi več tisoč mladenčkov z namenom, da bi prešla sredi januarja večjo ofenzivo proti Huosci, Turuelu in Saragosi. Generalni štab republikanske vojske pričakuje od te ofenzive velike uspehe ter meni, da bodo znatno vplivale na potek bojev tudi na drugih frontah. Ze sedaj prihaja vsak dan do napadov na Teruel ki predstavlja glavno oporišče nacionalistov v Aragoniji. Pri tem so zlasti aktivna republikanska letala, ki so že ponovno obstrlejevala kolodvor, kakor tudi mesto samo.

Kar se tiče Madrida, pripravljajo vladne čete prav tako večjo ofenzivo, ki pa jo nameravajo izvesti šele meseca februarja. Neki francoski oficir, ki je član generalnega štaba mednarodne brigade in ki se sedaj muv v Parizu, je izjavil, da razpolagajo sedaj španski mladenčki z velikimi količinami vojnih potrebščin in da se je potrebno njihovih tankov od 1. novembra postavila. Precejšnjo težkočo povzročata ohranena tako poročajo iz Barcelone o pomanjkanju gotovih živil, zlasti mesa in jajc, ker pa je zelenjave v izobilju, se lakota še ni pojavila.

Madridsko vojno poročilo

Madrid, 3. januarja. AA. Objavljen je bil naslednji komunikacije:

Na madridski fronti ni bilo nikakih pomembnejših operacij. Pri Guadalajari so republikanske čete prodrle dalje. V bližini Tarasune so ujele 40 nacionalističnih vojakov. Republikanska vojska je dosegla znatne uspehe tudi v burgoški pokrajini. Zavzela je važne postojanke na Estinoi de las

Montes Rosas. Republikanska letala so bombardirala Porcuro, Baero, Villa del Rio in Cordovo.

Napad na francosko potniško letalo

Pariz, 3. januarja. AA. Vest, ki jo je prvi objavil »Paris Soir« o napadu na francosko potniško letalo v Španiji, je izvala v francoski javnosti veliko vznemirjenje. Listi poročajo, da je španski zunanji minister Del Vayo obvestil francoskega odpravnika poslov, da je general Mijao ugotovil, da je nacionalistično lovsko letalo sestrelilo francosko potniško letalo, v katerem je bilo več potnikov, med njimi tudi novinar De La Pree. Spočetka je francoska vlada pripisovala krivdo vladi v Valenciji.

Novačnejše ruskih emigrantov

Madrid, 3. januarja. o. Rusko poslanstvo je objavilo pogoje za vrnitev ruskih emigrantov v Rusijo. Vsi, ki se žele vrniti, se morajo prijavit v poslanstvu, kjer morajo izpolniti celo vrsto formularjev. Ko je vse to storereno, sporoče emigrantom, da jih Rusija ne more sprejeti brez nadaljnega in da morajo prej dokazati, da so zvesti sovjetski državljanji. Zato zahtevajo od vsakogar, naj se prijavi kot prostovoljec v vojsko valencijske vlade. Ko bo državljanska vojna v Španiji končana, se bodo vsi ruski emigranti-prostovoljci brez nadaljnega lahko vrnili v Rusijo, dočim bo drugim, ki se nečije boriti na strani španske republikanske vlade, povratek še nadalje onemogočen.

Nadaljnje omejitve v Nemčiji

Berlin, 3. januarja. b. Gospodarska skupina gosineke in tujsko-prometne industrije je izdala v zadnjem času že več okrožnic namenjenih izvajanju gospodarske štrajške. Te dni je izdala nekaj novih navodil glede uporabe perila v hotelih. Prepoved uporabe namiznih prtov in serviet je razširjena sedaj tudi na luksuzne hotele razen onih, ki imajo pretežno inozemsko publiko. Nadaljnje odredbe se tičejo jedilnega lista. Kakor so bila že omenjena jedila, ki jih smejo

restavracije servirati svojim gostom, tako se sedaj predpisuje tudi omenjena uporaba perila. Točiji se smejo samo take pižame, za katere ni treba izdajati nikakih deviz inozemstvu. Orkestrum v kavarnah in restavracijah ter javnih lokalih sploh je prepovedano izvajanje nedomačih muzikalnih del, češ da bo na ta način mogoče prešediti najmanj 2.5 milijona mark, ki jih je bilo treba doslej leto plačevati kot tanieme za inozemske kompozicije.

Zdravniki

zahtevajo kliniko

Ob novoletni akciji medicinskih strokovnjakov in akademske mladine za novo bolnišnico

Ljubljana, 3. januarja

Prve dni novega leta je vsa slovenska javnost z medicinskimi strokovnjaki in akademsko mladino na čelu posevtila pozitivni propagandni akciji za zgradbo nove klinične bolnišnice v Ljubljani.

Dr. Vladimir Ferlan, upravnik obče državne bolnišnice:

Slovenec je klinika potrebna — niso to circesnes, marveč je kruh. Imamo pravico da svojo deo v zgradbo doma ceneje, a ne da težko pridela denarji kmečkih staršev.

Prvi korak je že toliko pisalo o potrebi po večanja bolnišnice, je že vedno mnogo bolnikov, ki se jim tujno zdravi, da jih v bolnišnici ne sprejemo in ki nikakor niso večerje.

Priljubljenosti in zahtevamo nove prostore. Pri razširjenju bolnišnice ni važna samo pomožev postelj za bolnike, temveč je prav tako potrebna napravila tudi prostora, ki jih zdravniki potrebujejo za preiskave, operacije, za izolacijsko težko ali nalezljive bolnih, za drugi in prvi razred, za laboratorij, bihijoteko, zdravniške, ki bi morali spajati ali stalno bivaliti v bolnišnici, pa tudi sobe za predstojnike oddelkov. Tu niti ne mislim na komfortna stanovanja, kakršna imajo n. pr. predstojnik kliniki v Nemčiji brezplačno na razpolago, pa še celo brezplačne prostore za zasebne ordinacije kot postransko nagrado za opravke, ki jim jih nalaga predstojništvo kliniki. Da je le v takšnih razmerah vsestransko proskrbiljeno za bolnike, se razume samo ob sebi.

To so v splošnem potrebe in zahteve vseh oddelkov. Za uspešno-vratni oddelki je treba navesti posebej še druge, ker še nikdar ni imel lega, kar imajo drugi oddelki že od zavnaj. Največja napaka tega oddelka je, da se vsi vse delo, preiskave, zdravljenje, čiste in nečiste operacije, pa še celo ambulanca v enem in istem prostoru — dejstvo, ki kriči do neba. Ambulantni bolniki prihajajo v svojim morda inficiranimi oblekami, s svojimi gnojnimi boleznimi in ordinacije in obenem operacijsko sobo, kjer vršimo dan za dnem velike in težke operacije. Nepravilno je že samo po sebi, vršiti gnojne in čiste operacije v isti dvorani, čeprav so vsaj tri pacienti, ki so sprejeti, prišli k operaciji iz kopeli. Kakšno so pa bolniki, ki se od zunaj prihajajo zdraviti na oddelki in ki so po večini iz najbolj siromašnih slojev, glede na čisto in higijeno, pač ni treba govoriti. S tem, da koristimo malo bolnim, izpostavljamo nevarnostim težke bolnike. Kako velikansko delo vsi v vsak dan stredo osebe, da kljub temu niso imeli infekcij pri operacijah! Infekcije niti tam niso izključene, kjer so vsi pogoji dani, da se jih obravnava, ker človek nikdar ne more vedeti, odkod so nastale. Kako je pa šele na oddelku, kjer niti najbolj primitivnih sredstev ni, da se zavaruemo pred njimi! Zato je naša dolžnost, opozorjati, da pri teh razmerah ni mogoče imeti ambulance, a če jo že moramo imeti, pa moramo za event. bodoče infekcije odklanjati vsako odgovornost. Če je že ni prevzela mestna občina, ki je obvezana za to, pa mora ambulanca dobiti posebno, z oddelkom zvezane, a ločene prostore. Pa tudi za operacije že sprejeti bolnikov morata biti na razpolago vsaj dve dvorani, da lahko ločimo čiste od gnojnih. To so kardinalne zahteve modernih bolnišnic in mogoča oddelka.

Kaj pa še vsega drugega manjka? Za preiskavo sluha in labirinta potrebujemo sobo, ki je popolnoma ločena od vsakega ropota. Kot predstojnik nimam lastne, za študij in drugo delo potrebne sobe. Vsaj oddelki imajo tako zvane čajne kuhinje, nekakšne razdeljevalnice, kjer se razdeljuje iz kuhinje prinášena hrana. Za delitev hrane za bolnike pa vršimo pri nas kar na hodniku, kjer hodijo mimo tudi bolniki z gnojnimi boleznimi. Za okrog 50 bolnikov imamo dve straniščni, a za cel oddelki eno samo kopalnico. Zdravniki, sestre, pomožna oseba ni posebej kopalnice, kjer ljudje niso za stredo osebe, ki bi event. pomoli prenašala bolnike. Na oddelku ima skupen vhod z rentgenskim oddelkom. Na rentgen prihaja z vseh oddelkov brez števila težko bolnih, pa tudi močno in-

fekcijskih bolnikov, zaradi česar se naša pacientji prav po nepotrebnem izpostavljajo stalni nevarnosti okužbe. V sosedstvi stoji dečiji dom (pri nas imamo namreč samo še deca, nič več otrok) in otroci tega doma poteli z jokanjem otežujejo stanje na ušesnih bolnim, ki je že samo po sebi dovolj težko. Navesti je treba še, v kako primitivnem, povsem nezadostnem stanju se nahajata splošna kuhinja in pralnica bolnišnice, ki naraščajočemu številu pacientov ne moreta več zadostiti, da o higieni niti ne govorimo.

Ko sem se pred kratkim peljal na tramvaj, sem z nekim profesorjem medicinske fakultete govoril o problemu naše bolnišnice. Pa se je oglasil nekdo, ki je za del našega mesta precej zaslužen, saj je bil deli časa župan, pa je kot izkušnje, praktičen človek izrekel besede: To bolnišnico je treba predreči. S tem je hotel opozoriti predvsem na stalno možnost, da bi se še naprej prezidavalo, popravljalo, prizidavalo — sama dela, ki mnogo stanejo, jedra pa ne dosežejo. Objetki niso, kakršni bi morali biti, niso času primerni, ne ustrezajo v nobenem oziru, ker niso za moderno medicino več uporabni, in zato je skrajni čas, da se zgradi nova bolnišnica. Vsi tri velike moderne bolnišnice naj bi bile v Jugoslaviji, opremljene z vsem konfortom: v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

Prjemarij dr. Mirko Černič, Maribor:

Šestdeset godina zbora liečnika: »ne može se našalost ponostiti time da bi u njegovoj sredini bilo riješen koji veliki naučni problems».

Prof. dr. Lujo Thaller, Zagreb:

Znana je resnica, da za spočetje velikih idej ni treba bogve kakšnih soban človeku se skoraj zdi, da je ravno narobe res: najglobe misli se navadno utrjuje v skromnih prostorih! To splošno pravilo morda velja tudi za kirurške ideje, nikakor pa ne za njihovo izvajanje! Vse sodobne kirurgije najprej temelji je namreč asepse in ta je nemogoča v tesnobni in mraku, marveč zahteva zraka in svetlobe t. i. prostora. Radi tega je že vsakomur znano, da so potrebni vsaj vsem operativnim oddelkom ljubljanske bolnice novi prostori, in da so potrebni najbolj ravno kirurškemu oddelku, je jasno menda že stecpu.

Prvi korak za take prostore je stavbišče na primernem kraju!

Da je kraj, na katerem stoji današnja bolnica, menda najbolj neprimeren kar jih je v ljubljanski kotlini, za to nemo pričajo nesrečne žrtve, ki smo jih imeli vsi dosejani šefi kirurškega oddelka ljubljanske bolnice in o katerih smo nekateri poročali tudi v javnosti. Pa saj ni treba prav nikakega posebnega znanja, že vsakdanji pogled govori jasno dovolj: bolnica stoji blizu življane, je torej na najnižjem mestu ljubljanske kotlinje; Ljubljana in njena okolica imata precej industrije, ki kvari zrak; barje skrbi za meglo, ki vsjo zrako nesnogo prenaša; tok ljubljanske pa se sesa nesnažen in okuženi zrak in ga usmerja proti bolnici. Najhujše je to seveda spomladi in radi tega največ sepeš baš v zimskih in prvih pomladanskih tednih.

Kakor vsa druga mesta se bo morala tudi Ljubljana pokoriti zahtevam splošne higijene zdravstvenih zavodov in zgraditi novo bolnico na takem kraju, kjer bo varna pred tem stropom od zunaj: na vzpetini in ne v globini pokrajine.

Ljubljanska bolnica je razven tega že zdavnaj pretresna, kakor sem dokazal za kirurški oddelki l. 1933 in za menoj za vsa bolnico po isti metodi l. 1935 Akademski akcija za izpopolnitev univerze v brošuri »Ljubljanska bolnica«.

Ti dve temeljni napaki sta vzrok za žrtve, katerih najmanjši del pride v javnost — druge krije zemlja in večni molk...

Pred štiridesetimi leti, ko so to bolnico postavili, je bila še razmeroma daleč od vsakdanjega trušča in izven podeželskega mesta, ki ni imela zastojni naslov »dolga vase. In danes? —

Ko smo ob prevratu pripravljali v Slovenskem zdravniškem društvu v Ljubljani poseben mesečni sestanek z dnevnim redom »Medicina fakulteta«, je bil tedanjim naš mladi zdravniški rod kaj nezaupljiv, češ, kako je mogoče zahtevati medicinsko fakulteto v Ljubljani, ko pa nimamo niti bolnice, ki bi bila vsaj približno na sodobni ravni medicinske vede! Saj je takrat imela celotna ljubljanska bolnica s proekturo vred samo 2 mikroskopa; rentgenologija, ki je v medicini liki avijatika v strategiji, ni imela ne svojega mojstra ne svoje strehe, marveč je prisledovala pod tujim krovom; glavno mesto Slovenije ni imelo ne ortopedije ne urologije; v Ljubljano še niso prodrli odsiviti sodobnega dočjega skrbstva in onega za jetičnike — skratka: Ljubljana je bila tudi v zdravstvu prava pravcata dolga vas! Ali je bilo po vsem tem napač, če smo bili prepričanja, da se samo osmešiti tisti, ki resno zahteva medicinsko fakulteto v Ljubljani?

Tako smo mislili in tako govorili. In tedaj jo je vžgal med nas dr. Kraigher: »Na jmo ravno radi tega rabimo fakulteto, da sambo vse to preskrbela!« To Kolumbovo jajce nas je namah spreobrnilo in napravilo iz dvomljivcev apostole.

Če primerjam današnje stanje ljubljanske bolnice z onim ob prevratu, moram priznati veliko napredek. Ni mi sicer znano današnje štivilo mikroskopov v ljubljanski bolnici, vem pa, da ima rentgenologijo, ortopedijo in urologijo, vem, da se prilicno briga za dečje zdravstvo in za jetičnike, in ne dvomim da ima še kaj, za kar ne vem — in vendar je res, da so razmere danes mnogo slabše, kot so bile ob prevratu: razvoj mesta je namreč neznanoko prehitel razvoj bolnice in številu bolnikov je zraslo čez glavo prav vsem, ki imajo s tem opravka. In tako stojimo danes pred veliko nalogo, ki bo oddelca za pol ali morda celo za celo stoitetj: pripraviti je treba načrte in sredstva za novo bolnico, ki bo ustrezala razvoju Ljubljane in Slovenije za najmanj 50 let, ter postaviti to bolnico na takem kraju, kjer je ne bo preplaval val rastočega mesta. današnja bolnico pa prepustiti socialnim ustanovam, ki trkajo na vrata.

Zdravniki tako malega naroda kot je slovenski, v tako skromnih razmerah in s tako skromnimi sredstvi, boroci se obenem za svoj obstoj in vsakdanji kruhek, pač še dolgo ne bomo pridali pomolli znanstveni medicini, saj še Hrvati ne, kot to sami priznavajo ob šestdesetletnici svojega zdravniškega društva. Pomembna zdravstvena odkritja so namreč mogoča le v velikih razmerah in od ljudi, katerih ne teži nikaka vsakdanja skrb in jim ne hromé kralja nevsčnosti iz malenkostnega okolja. Nekaj pa je naša jasna dolžnost: da namreč medicinska dognanja velikih narodov v njihovem bistvu prenesemo na naša tla in v njihni oplodimo našo zemljo. In prvo izmed teh dognanj je:

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 3. januarja.

'Pobegla nevesta' pri šentjakobčanih

V dvorani Šentjakobskega odra že vse od Novega leta razveseljuje številno občinstvo duhovita, a še bolj kriminalno napeta ameriška komedija »Pobegla nevesta«. Okvir vsej zgodbi daje senzacionalna tatvina draguljev v hiši dveh bogatih, mladih samskih gentlemanov, v katero je od kraja zapletena nekada lepa, mlada pustolovka, ki sredi noči skozi streho vdere v hišo obeh samotarjev in jima natveze zapeljivo prigodo o tem, kako so jo starši hoteli prisiliti v zakon z bogatim, a grdim starim človekom in kako mu je usla izpred oltarja. Fanta, predvsem mlajši izmed njiju, sta takoj pripravljena, nesrečnemu dekletu ponuditi zavetje, a s tem se hiša vrže v neurje presenetljivih kriminalnih in nekriminalnih zapletitvaj, ki prizadevajo mlademu zavetniku brez konca in kraja grenkih razočaranj in težav. Ko se najprej razgreboje srca vseh mladih, v afero zamotanih ljudi, na lepem izginejo dragulji iz safeca in sumničnja, ki so se že od početka nabrala lepi pustolovki okrog glave, dosejajo svoje velike triumfe. Nazadnje pa se izkaže, da je dekle samo v resnici le v službi policije in se je lotilo vse avanture samo zavoljo tega, da pomaga rešiti bogastvo samotnih dveh bratov in izslediti pravega zločinca. Komedia, vsa polna napetih senzacij in nemira, se nazadnje izteče v metke happy-end.

V režiji ge. Vetke Bučarjeve ki je poskrbela za prav veder tempo in pomagala posamezne vloge izoblikovati do individualno izdelanih, osebno doživljajev, je igra doživela pri občinstvu navdse vesel sprejem. Ga. Bučarjeva je obenem igrala staro teto obeh nesrečnih samcev in je dala stari, dobrodušni ženi prav prikupen izraz. Prvi delež v igri pa je bil odmerjen ge. Petrovičeviću, ki je »pobeglo nevesto« igrala z resničnim doživljajem in na igralsko dovršen način. Prav dobra partnerja sta ji bila gg. Hanžič in Prijatelj, izmed katerih je zlasti slednji pridobil gledalce za realistično lepo, premissljeno igro. Razen gg. Gornika, Vizjaka in Klinarja, ki je dai navdse poserecen tip policijskega nadzornika, sta se kot novi pridobitvi prav dobro uveljavila g. Battelino, ki je igral tatinskega slugo, in g. Kunter kot nadzornik. V celoti je

Maribor preko nedelje

Maribor, 3. januarja

Smučarji so šli iskat dobre smuke in ljubitelji mariborske okolice so bili zbrani v znanih okoljskih postojankah, sicer pa je bila mirna, zimska nedelja brez posebnih razburjenj ali dogodkov.

Dobro srce Maribora

Se je spet izkazalo ob izdani obdaritvi siromašnih Primorcev, ki so ee brez zaslužka in kruha zatekli v Maribor. Vrlj mariborski Nanosovec go organiziral posebno zbirklo, ki je omogočila lepo obdarovanje s perlom in obutvijo. Razen tega pa se je dni otvortla v Nanosovih prostorih posebna kuhinja za brezposelne rojake iz Primorja. Tukaj prejeva dneveno okoli 40 brezposelnih obed in večerjo, razen tega pa se je uredilo tudi primerno prenočišče. Čast in priznanje požirovalnim mariborskim Nanosovcem.

V Mariboru je precej kriminala

Danes je mariborska mestna policija dala zastopnikom posameznih česnkov na razpolago statistične podatke, ki se nanašajo na kriminaliteto Maribora v preteklem letu. Iz teh podatkov je razvidno, da je bilo v preteklem letu v Mariboru 5072 kriminalnih primerov, med drugim trije primeri roparskega

Tragedija zaradi živčne razvrvanosti

Oče je ustrelil sinka in sebe

Ljutomer, 3. januarja.

V Hrastju, občina Slatina Radenci, se je danes jutraj odigrala pretresljiva tragedija živčne razvrvanosti. Vljaj poštini kontrolor Mirko Vavpotič je ustrelil s samokresom svojega 11-letnega sina, ki je obiskoval I. razred ptujske gimnazije, nato pa še sebe. Vavpotičeva soproga je odšla jutraj v Kapelo k maši. Ko se je vrnila domov, je našla v sinovi sobi mrtvega moža in sina. Vavpotič je ležal na tleh, sin pa v postelji. Fant je imel rano od strela s samokresom v glavi za desnim ušesom. Poda je, da je Vavpotič ustrelil najprej sina, nato pa še sebe in sicer sebe skozi usta. Vavpotič je bil takoj mrtev, sin pa je kazal še znake življenja, ko je mati odkrila strahoten čin, ležal pa je v nezavesti. Ranjenega so prepeljali takoj v bolnišnico v Murski Soboti, kjer pa so ga zavrnili. Umrl je na povratni poti v Hrastje.

Kontrolor Vavpotič je izvršil umor in samomor očitvno v trenutku duševne zmedenosti. Ze delj časa je kazal znake živčne razvrvanosti. Utvarjal si je, da ne bo mogel živeti in izhajati s svojimi dohodki. Sina je imel v ptujski gimnaziji in se je glede njega informiral, če ne bi ga mogel vzeti iz te šole ter ga vpisati na meščansko šolo v Ljutomeru. Deček se je dobro učil.

vati, da ljubljanska medicinska fakulteta razvije svoja krila in se iz današnjega torša, zaostalko, razmahne v popolno, splošno higijena bolnice. Le kadar bomo to izvedli, bomo smeli brez rdečice zahte-

Matineja kina Sloge Danes ob 14.15 po cenah 3.50 in 5.50 Bosanska rapsodija Nihče ne sme zamuditi, vsakdo naj si ogleda lepote naših krajev!

Odhod Nj. V. kraljice in kraljeviča Tomislava v London

Beograd, 3. januarja, AA. Nj. Vel. kraljica Marija je danes z Nj. Vis. kraljevičom Tomislavom odpotovala v London. Na ločderski postaji so se poslovili od obeh Nj. Vel. kralj. Nj. Vis. kraljevič Andrej, Nj. Vel. knez namestnik Pavle, Nj. Vis. kneževica Olga ter Nj. Vis. kneževica Aleksandra in Nikolaj, angleški poslanik Campbell s soprogo, dvorne dame ter člani civilnega in vojaškega doma Nj. Vel. kralja.

Iz seje vodstva JUU

Beograd, 3. januarja, p. Prvič po kongresu v Novem Sadu je bila danes plenarna seja centralne uprave in izvršnega odbora JUU pod predsedstvom predsednika Ivana Dimnika. Seje so se udeležili vsi člani centralne uprave, izvršnega odbora in predsednik vseh banovinskih sekcij. Dravski banovini je zastopala gospa Završanova. Predsednik Ivan Dimnik je poročal o splošnem položaju v učiteljski stanovski organizaciji, o aktualnih vprašanjih in šolskem življenju in o ideoloških pogledih glede na nadaljnje delo učiteljske organizacije. Poročal je tudi o sprejemu zastopnikov centralne uprave in predsednika vlade, ki so mu sporočili želje učiteljskega Predsednika vlade dr. Stojadinoviča je ob tej priliki poudaril, da je našel pri predsedniku vlade polno razumevanje za potrebo učiteljskega in šolskega. Nadalje je poročal o predstavki, ki je bila predložena merodajnim činiteljem glede gmotnega položaja učiteljev in drugih državnih uslužbencev. To predstavko so podpisali tudi zastopniki mnogih drugih organizacij državnih uslužbencev. Po izčrpnem poročilu o delu centralne uprave je predsednik poročal o sodelovanju z ostalimi prosvetnimi in stanovskimi organizacijam; za splošno celokupnega našega šolskega Omenil je, da se v učiteljskih in profesorskih krogih naglo potreba osnovana prosvetno-šolske zbornice, ki bi se bavila s čisto načelnimi vprašanji jugoslovenskega šolskega. Poudaril je zlasti tudi potrebo intenzivnega sodelovanja med učiteljsko in profesorsko organizacijo.

Zatem je tajnik poročal o poslovanju učiteljskega udruženja v zadnjih mesecih ter poudaril, da so se skoro vsa sreska učiteljska društva reorganizirala po novih pravilih.

Joca Jovanović na Dunaju

Beograd, 3. decembra, p. Vodja bivše zemljoradniške stranke Joca Jovanović je odpotoval na Dunaj, kjer se bo preko prosvolavnih božičnih praznikov zdravil pri tamošnjih specialistih.

KINO MATEJA 21-24 CESAR KALIF ORNJE v gl. vl. LUIS TREKKER Oba večerni predstavi odpadeta zaradi koncerta SLOGA 27-30 POSLEDNJI POGAN film v stila nepozabnih filmskih umotvorov kot »Bele sence« in »Poganska pesem« UNION Največji pevski film sezone s slovitim tenorjem BENJAMINOM GIGLIEM TI SI MOJA SREČA Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Zagorski vampir ne miruje

Zagorje, 3. januarja. Prebivalstvo še zmerom trepete v strahu pred nenadnim obiskom vampirskega ubijalca živali. Nekateri pravijo, da neznanec ne nastopa sam ampak, da mora imeti pomagatelje. Eni ga opisujejo za bolj majhno osebo drugi pa trdijo, da je velik. Baje so ga videli z večjim psom. Zatrjujejo tudi, da je prošji po hišah za kruh in po nekod pripovedoval, da je doma z Zalostne gore, drugod pa, da iz Brunka pri Radečah. Pa to so govorice, dognana resnica je le, da je ubil že sedem koz in ovce in nazadnje eno svinjco.

Poročali smo že, da je hotel pred dnevi v ranih jutranjih urah vioniti v hlev posestnika Kuvkovicja, a je bil pravočasno prebran. Kuvkovicja je potem napeljal do hleva električno žico in jo priključil na zapač. Ce bi zločinec prišel, ne da bi za past vedel, bi slalo opravilo. To past pa je moral neznanec opaziti podnevi in je z njo enega zadnjih večerov ubil svinjco.

Odkar je bil neznanec prebran eta Kuvkovicja in njegova žena s strahom pričakovala njegovega ponovnega povratka. Te dni, ko je mož vozil drva, je bila žena ob trdem mruku z otroki doma. Ko se šla zvečer na studelec po vodo, je naenkrat zaslišala zategneto živčje, kakršne je slišal Kuvkovicja že takrat, ko so neznanca pregnali. Hitro se je vrnila in naglo zaklenjila za seboj večna vrata. Otroci so se skrili pod mizo, sama pa je s strahom pričakovala, kaj se bo zgodilo. Na veliko veselje je slišala, da se je vrnil mož a konjem domov. Previdno mu je odprla vrata. V hiši je možu povedala vse dogodke. Nato šla gledat v svinskiji hlev, kjer so bila vrata odprta in poleg vrat mrtva svinja. Vse kaže, da je zločinec električno žico opazil in je spretno vrgel na svinjco, da jo je ubil. Baš dan prej je gospodinja mladiče odstavila in svinjco spravila v drug hlev. Kuvkovicja je še istega večera javil dogodok orožnikom, ki so začeli zločina takoj zasledovati. Prebivalstvo opozarjamo, naj javi orožništvu vsako sumljivo podrobno, na podlagi katere bi se morda dalo prijeti neznanca na sled. Orožništvu je bilo tudi javljeno, da je v četrtk zvečer nekj tujece ustrelil z orožjem na cestí dva zagorska delavca.

Pestani in ostani član Vodnikove družbe!

Sportna nedelja

Po dveh letih zopet hokej na ledu

Znani KAC je v soboto in nedeljo igral proti Iliriji — Prvič je zmagal zaslužen, drugič pa je bila Ilirija kljub porazu premočna

Po dveletnem prepadu smo zopet v Ljubljani videli hokej na ledu. Ta panoga spada med najlepše sporte vobče in je zato popolnoma naravno, da je pri nas dobila toliko navdušenih pristajav. Zanimivo je hokej preveč odvisen od vremena in se pri nas ne more tako razviti kakor drugod po svetu.

Ilirija je v soboto nastopila prvič po dveletnem prisilnem odmoru proti moštvo, ki je odigral to sezono že več tekem, KAC je v našem mestu dober znanec in je redno vsakoletni gost Ilirije. Letos ni poslal svojega najmočnejšega moštva, temveč le mlajše moči. Ta sestovica pa je izredno vigrana in četudi so fizično znatno zaostajali za domačim moštvom, so z lepo in hitro kombinacijsko igro neprestano oglašali Ilirijino svetlišče. Vsi deli moštva so bili izenačeni, zlasti odlična je pa bila obramba, ki je razbila sliherni napad domačih. Preveč težkega dela niso imeli, ker so se Ilirijani izživljali le v solo akcijah, ki naravno proti številni obrambni premoči, niso mogle roditi uspeha.

KAC: Ilirija 7:0 (2:0, 3:0, 2:0)

Sobotna igra se je pričela ob 20.30. KAC: Reicherl I, Reicherl II, Prasnigg, Gussnigg, Kranzmayer, Eberwein; Tomc, Pommer, Sattler.

Ilirija: Varšek, Kos, Kačič, Gregorič, Pavličič, Gogala; Žitnik, Lombar, Poganičnik.

Takoj v začetku igre se je pokazalo, da gostje prav nič ne zaostajajo za svojim prvim moštvom, dasi ni imel niti eden od njih več kakor 19 let. Na igrišču je bilo prav za prav le eno moštvo in je bila zaradi tega igra enostranska in dokaj nezanimiva. Ilirija se menda tudi ni zaslajala pri zarometni razveljavlji in ni mudila resnega odpora. Zlasti nesigurna je bila obramba, ki je imela v Varšku in Kosu dve izrabitno slabi točki. Gostje so odlično streljali in kar je šlo na gol, je večinoma pomenilo točko za KAC. Domači napad je moral zaradi tega posvečati vso pažnjo obrambi in je le redko prehajal v protinapade in se te le v solo akcijah. Nasprotno so gostje zadivili s svojo kombinacijsko igro in so res nudili skupno igro s sodelovanjem vseh. Ker so tudi dobro streljali, so dosegli zmago, ki je bila sicer številčno nekoliko previsoko izražena, vendar pa so jo zaslužili. Pri KAC so bili dobri vsi, dočim domačih ne moremo nobenega pohvaliti. Gole za goste so zabil Gussnigg 2, po enega pa Reicherl II, Kranzmayer, Tomc, Pommer in Sattler. Drugi gol v prvi tretjini je padel v 19. minuti, ker je časomerilec pomotoma podaljšal igro za 4 minute.

Sodil je g. Vodšek. Tekmi je prisostvovalo okoli 300 ljudi.

KAC: Ilirija 2:1 (1:0, 0:1, 1:0)

V nedeljo se je tekma pričela ob 10.30. Zanimanje občinstva je bilo še mnogo večje. Ilirija je nastopila v nekoliko spremenjeni postavi. Namesto vratarja Varška je igral Francot, Kosa je zamenjal Poganičnik, njegovo mesto v napadu je pa zasedel Svetič. Celovčani so nastopili v štiri postavi kakor v soboto. Spremenjena postava je Iliriji zelo koristila. Moštva skoraj ni bilo prepoznati. Igrali so za cel razred boljše in niso bili le enakoverdni gostom, temveč so imeli večino igre v

svojih rokah. Vratar Francot je obranil veliko nevarnih strelcov, do dobrega hokejkega golmana mu pa manjka še marsikaj. Preveč vidi vzore v nogometu in se meče za bandyjem, namesto da bi uporabljal palico. Na ta način je zakrivil drugi gol in bi lahko ostalo pri neodločenem rezultatu. Poganičnik je bil v obrambi neprimerno boljše kakor v napadu in je tvoril s Kačičem, ki pa igra na momente nekoliko preestro, trdno ozadje. Na katerem so se razbili skoraj vsi poizkusi gostov. Izredno agilna sta bila tudi oba napada, zlasti prvi z Gregoričem, Pavličičem in Gogalo. Moštvo je zelo ugajalo in bo s tako igro tudi močnejšim nasprotnikom trd oreh.

Gostje niso mogli ponoviti igre prvega dne, ker so paž naleteli na večji odpor. Ko so videli, da jim ne gre tako, kakor so hoteli, so začeli uporabljati nedovoljene trike, ki jih je pa sodnik Vodšek energično zatrl z izključitvami. V prvi tretjini so bili še v premoči čim bolj se je pa bližal konec, tem bolj so prevladovali domači, ki so zlasti v drugi tretjini in v prvi polovici zadnje tretjine absolutno dominirali. Prvi gol je po tepi kombi-naciji dosegel Gussnigg. Ilirija je prešla v nevarne proti napade, a je vse strele obranil komaj 15 letni vratar Reicherl I.

V odmoru je nastopila v 3 minutnem prostem drzanju znana avstrijska drsalna gđc. Fritzi Gillard, članica KAC in E. V. Engelmann na Dunaju. Po zvokih temperamentnega foxa je previedla sijajno tipično dunajsko šolo s tako lahko in v grazilnostjo, da je žela med izvajanjem večkrat aplavz. Izvajala je ves svoj bogati spored tako sigurno in elegantno, da je nepoznavalec moral dobiti vtis, da so bile njene figure povsem lahke. Gđc Gillardova bo ostala nekaj dni v Ljubljani in bo trenirala skupno z našimi tekmovalci, ki se pripravljajo na državno prvenstvo.

Po končanem predvajanju se je začela druga tretjina. Ilirija je takoj prešla v napad in je neprestano ogrožala svetlišče gostov, ki so se skoraj popolnoma potegnili v obrambo. V 11. minuti je KAC napadel, vendar je ploščo prestregel Kačič, ki je nevdržno preigral vse nasprotnike. Tik pred golom so ga spravili iz strelne črte, bil je pa toliko duhaprisoten, da je podal Poganičniku, ki mu je sledil in že je bil bandy v mreži. Sledili so izmenični napadi, od strani domačih pa mnogo nevarnejši. Pred celovčkim golom so se dvakrat storile tako nevarne situacije, da so se iz njih rešili le s tem, da so prevrtili gol. Zmagonosni gol Ilirije je bilo pričakovati vsak hip, toda usoda je hotela drugače. V 11. minuti zadnje tretjine je levo krilo gostov poslalo visok strel proti nasprotnemu голу, ploščo pa je po nesrečnem naključju zadel Svetič, ki je bil v strelni črti, nad levim očesom tako močno, da ga je na mah obila kri. Morali so ga odnesti z igrišča in pozvati rešilni avto. Zmelo, ki je nastala zaradi tega v vrstah Ilirije, so gostje izrabili za nenaden napad in z dolgim strelom, ki bi ga Francot moral prestreči, če se ne bi vrgel, dosegli tudi v drugem nastopu zmago, tokrat nezasluzeno. Ilirija se je sicer na vso moč prizadevala izenačiti, a se ji ni posrečilo.

Za začetek moramo biti z rezultatom zadovoljni. Iliriji se vidi, da ji manjka le javnih nastopov. Za prihodnji nastop z Beljačimi smemo upati najboljše. Moštvo KAC je z večernim vlakom odpotovalo v Zagreb, kjer bo treniralo 2 dni in nato v sredo nastopilo proti izbranemu moštvu.

Zaključek

Hermesovega turnirja

Razpisani pokal si je s sigurno drugo zmago priborila Ljubljana — Tolazični pokal pa je pripadel Slovanu

Lep zimski dan je bil. Po malem pa je vplivalo tudi pomanjkanje nogometnih tekem v zadnjem času. Tako se je pokazalo, da so tudi v zimskem času možne skromnejše nogometne prireditve, ki pritegnejo nekoliko občinstva na igrišče. Ti dve tekmi je gledalo okoli 400 ljudi. Za značaj prireditve in za zimski čas več kot dovolj.

Prva tekma ni nikogar ugrela. Minila je v docela drugo in še nižje razrednem slogu, pač pa je bila glavna tekma kar dobra in so ji ljudje sledili z očitnim zanimanjem.

Slovan: Reka 2:0 (0:0)

V prvem kolu je Hermes odpravil Slovana s 5:2. Reka pa je Ljubljani podlegla kar z 0:12. Po dogovoru sta torej nastopili v predtekmi. ki je k sreči trajala samo dvakrat po pol ure. oba poražena iz prvega kola. Kazalo pa je, da se nista bogve kaj zanimala za ta nastop, dasi je bil tudi za zmagovalca iz predtekme razpisani tolazični pokal. Sicer se ne bi bilo pripetilo, da sta moštvi ob začetnem pišku igrali v nekompletnih postavah. Slovan se je sicer kmalu nato spopolnil do števila enajstih igralcev. Reka pa je še z izpostojenima dve ma igralca ostala samo na število devet. S tem je bila že v naprej podana premoč

belo-rudečih, ki so jo v polju dolgo pri-našali na ogled ne da bi jo znali tudi številčno dokumentirati. V resnici je bil Slovanov napad izredno jalov, posebno se je izkazal v takih rečeh sicer znani Keravec, ki je tokrat zapravil najmanj tri več kot stoosestotne pozicije. V viskem moštvu pa je bila obramba zelo trda in ni dala nasprotniku do uspeha. Tako sta šli moštvi v polčas z 0:0.

Po odmoru se slika ni znatno spremenila. Ze je kazalo, da bo ostalo pri »nedoseženem« rezultatu in s strahom so se ljudje spraševali po propozicijah, češ kaj nam vendar ne mislijo prisoditi, da bomo gledali še podaljšek. Pa je v 20. minuti, torej že v skrajnem času, uspešno Thumi, da prvič potisne usnje v mrežo, in ljudje so se kar oddahnili. Dve minuti pred koncem je isti igralec povsial na 2:0 in vsake bojazni je bilo konec.

Sodil je to reč g. Lukežič, kapetan Slovana pa je odnesel z igrišča steklen pokal, darilo tvrdke »Spectrum«.

Ljubljana: Hermes 4:1 (1:1)

Ta tekma je bila že dokaj bolj užitna. Obe moštvi sta nastopili v zelo močnih po-

stavah, saj je šlo deloma za pokal deloma pa za prsič. Pri tem so se Hermesani bolj odrezali, kajti njim je uspešno postaviti res da skoro kompletno enajstotico, dočim je v vrstah Ljubljane manjkalo vsaj Stanka v obrambi in Laca v napadu.

Hermesani so se v začetku po svojem že več ko privajenemu običaju zagnali z izredno silo in ko je moral po desetih minutah Jug z igrišča, so dobili še večji pogum. Ljubljana je sicer od starta naprej precej oklevala, ko pa so fanje videli, da gre za res, so povežali viste, zlasti po Jugovem odhodu. S tem so ziomili Hermesovo ofenzivno s silko obrambo niso bili kos Hermesovim sunkom, in tako je Mokorel mogel iz uspešnega prodora zabeležiti prvi uspeh. V zelo zanimivi igri, ki je sledila, se je videlo, da ima Hermes boljše branilski par, da je pa v krilih silkejši, okrnjeni napad Ljubljane pa se ni mogel uveljaviti v borbi z ostro nasprotnikovo obrambo.

Po dolgem je Juga nadomestil Pisek. Pupo je s srednjega krila prešel v sredino napada. Gjorgjevič v sredo med krile, Se-daj so postale akcije Ljubljane bolj smiselne, moštvo se je prelilo v celoto, ki je začela izvajati svoj sistem igre in ki je prevzela dober del iniciative. Do zenačenja je prišlo šele v 43. minuti po ponesečenem startu Hermesovega golmana, ki je dal Sla parju priliko za čit strel. 1:1 je precej stvaren rezultat borbe do polčasa.

V repizi sta se takoj po začetnem udarcu prekombinirala Pupo in Janežič tja do petke. Janežičev prostožek je Pupo nebranljivo poslal v mrežo; kazalec se ni kazal niti konca prve minute. Toca negleda na to je imel prvih deset minut Hermes skoro povsem v svojih rokah, pač po starem običaju: po istem običaju tudi brez posebne uspeha. V 11. min. bje Janežič s kota, nisko žugo poslje Pupo, kar on spada: težka napaka Hermesove obrambe, ki ni smela dovoliti take situacije. S tem je igra že dobljena. Odstej se Ljubljana samo še poigrava v 17. min. je Zemljič v situaciji, ko ne more drugega kot povišati score, sicer si pa napad Ljubljane ni več posebno prizadeval; če odstojemo le napore, da bi tu di Janežiču pripravili priliko za zgoditek.

Moštva se pozna zimski odmor. Obvladanje žoge je pomankljivo, tudi sicer grešijo igralci precej. So pa nekateri zgubili več forme kot drugi. V moštvo Šiškarjev je bila na višini v prvem polčasu kompletna obramba, v krilih pa Košenina. Ta je vzdržal v svoji igri do konca, dočim so vsi ostali popustili. Napad je zaigral, dokler je imel nekaj uspešne pomoči iz ozadja. Ko je ta ponehala, je tudi napadali kvintet razpadel.

V moštvo Ljubljane je bilo tudi precej neenakosti. Logarja sta branilca postavljala v prvem polčasu pred težavne probleme, rešil jih je za celo neprijetne bleisure. Peppček je tehnično dobro zamenjal Juga, bil je pa s Hasslom vred le povprečen branilec. V krilih je izjemoma dobro, tudi smiselno, zaigral Bonedj. Gjorgjevič je šečasoma go-tovo zelo dober nadomestek za Pupota. Go-nilna moč v napadu je bil Pupo, razmera-ma dober je bil še Zemljič, ostali trije so pa zelo iz forme.

Zasluzeni pokal je iz rok g. Erlicha prevzel za moštvo Hassl. Sodil je g. Jokšič.

Slavija (Praga): BSK 2:1 (1:0)

Alžir, 3. januarja
Ob zelo lepem vremenu se je danes pred 3000 gledalcev odigrala revanšna tekma med BSK in praško Slavijo. Kakor znano je BSK na prvi tekmi zmagal. Svojo današnjo zmago so češkoslovaški profesionalci dosegli le z izredno surovo igro in z veliko arebo. Zmagonosni gol so zabil iz enajstmerovke. Po poteku igre bi bil moral BSK zmagati vsaj s 3:2.

Ostale nogometne tekme

- Zagreb: Hašk : Concordia 1:0 (1:0).
- Beograd: Jugoslavija : Žak 4:0 (1:0).
- Dunaj: Vienna : Wacker 4:4 (2:0). Post-sport : Helfort 2:2 (0:2). Schwarz-Rot : Po-kezi 3:2 (1:0). FAC : Austria Fst 2:1 (0:1).
- Rim: Prvenstvo. Roma : Lucchese 3:0, Lazio : Napoli 5:3. Genova : Ambrossiana 1:0. Torino : Sempredarena 1:0. Juventus : Triestina 0:0. Milano : Fiorentina 2:1. Bari : Alessandria 2:1, Bologna : Novara 5:1.
- Toulouse: Kispes: Sportklub (Dunaj) 2:0.
- Lisbona: Sportingklub : Ferencvaros 2:0.
- Praga: Sparta : FC Koln 4:0.
- Toplice: Topolzer FC : Guts Mu s (Dresden) 3:1.

Avtonomistični spor v Avstriji

Dunaj, 3. januarja. A.A. Spor, ki je nastal med centralno vlado in štajerskim deželnim poglavarjem Stürghom, je bil poravn. Kancelar dr. Schuschnigg je imel z grofom Stürghom daljšo konferenco, po kateri je deželni glavar razveljavil izvršeno rekonstrukcijo štajerske deželne vlade. Obenem je centralna vlada umaknila odredbo o ostavitvi grofa Stürgha.

Zopet Lindberghovi poleti

London, 3. januarja. A.A. Polkovnik Lindbergh namerava še ta mesec poleteti iz Westporta na Irskem v New York.

Italijanski očitki o nevtralnosti politiki

Po italijanskem mnenju naj bi se odstranili iz Španije vsi tuji oboroženi elementi

Rim, 3. januarja. A.A. Diplomatski urednik agencije Stefani pravi, da je španski položaj doživel razne faze in da je sedaj popolnoma jasen, zaradi česar je mogoča točna presoja političnih okoliščin po francoski noti, ki so jo v Londonu podprli morda brez prevelike vere v uspeh. V začetku bi bile nacionalne sile generala Francea, ki so bile v očini premoči, mogle zavzeti Madrid, ko so napadle Katalonijo s severa. To je bilo tedaj, ko so španski levicirji zaprosili za njuno pomoč Moskvo in druge vlade, kar potrjuje znano poročilo De los Riosa. Da je Rusija poslala pomoč, je potrdil britanski zunanji minister Eden v spodnji zbornici. Predlog zoper pošiljanje prostovoljcev je sprožila italijanska vlada lojalno in o pravem času, vendar pa ga niso sprejeli v času, ko so prihajali ekstremistični prostovoljci v velikih množicah na Špansko. Sedaj so isti predlog sprožili oni, ki so ga prej zavrnili in sicer s podporo Litvinova. Sedanja pobuda lahko koristi samo anarchizem in komunistom, ki so že dobili potrebno pomoč za moskovska oporišča v Barceloni, Valenciji in Madridu. Škodljiva pa je za nacionalistične sile, ki bi ostale brez vsake podpore, dočim bi jo nasprotna stranka uživala v takšnih okoliščinah je zato potrebno preprečiti, da bi bila pobuda proti pošiljanju prostovoljcev pristaustva, oni izmed obeh strank koristna v škodo druge. V ta namen bi bilo treba skleniti dogovor, po katerem naj se odstranijo vsi oboroženi tuji elementi v obeh taborih.

Prav tako je očitno, da bi moralo načelo nevmešavanja, če se naj lojalno izvaja, obsežati po predlogu italijanske vlade vse vrste podpore in ne samo pošiljanja prostovoljcev.

Angleške informacije o nemškem stališču

London, 3. jan. A.A. »News Chronicle« poroča iz Pariza, da pričakuje tamkaj odgovor nemške vlade na angleško — francosko demaršo za 4. ali 5. januar. Ljud navaja dalje, da je nemški zunanji minister Neurath izjavil francoskemu poslaniku, da je po mnenju nemške vlade vsaka od Moskve odvisna vlada komunistična. Ker Nemčija odklanja tak režim v Španiji, pravi list dalje, se bo umaknila iz odbora za nevmešavanje v izgovor, da je madriška vlada odvisna od sovske vlade.

Manchester Guardian analizira okoliščine, ki bodo narekovale odgovor Nemčije.

in misl, da bo skušala Nemčija s svojim odgovorom pridobiti na času, zahtevala pa bo jasno sporočilo o ukrepih glede odposiljanja prostovoljcev, kar bo pri drugih zbudilo prepričanje o njihovi neizvedljivosti. Tako bo n. pr. zahtevala odpoklice prostovoljcev, ki so že na Španskem, ne da bi pri tem razlikovala med osebami, ki so se prijavile iz lastnega nagiba in oddečki, ki so jih Nemčija, Italija ter Rusija poslale na Špansko in ki jih je v ostalem najlažje odpoklicati. Edino izvedljivo je danes samo to, da se ne pošlje več novi prostovoljci na Špansko.

Novi nemški transporti v Španijo

Pariz, 3. januarja. »Populaire« objavlja poročilo svojega londonskega dopisnika, da je bilo med 17. in 20. decembrom odposlanih iz Nemčije v Španijo več pomorskih transportov, polnih prostovoljcev, letal za bombardiranje, topov in drugih vojnih potrebščin. Dopisnik trdi nadalje, da je krenilo med 22. in 25. decembrom iz Hamburga pet ladij, nabitih polnih z nemškimi vojniki, ki jih je bilo približno 8.000. Vse ladje so odplule iz hamburške luke v največji tajnosti ter je bil ves njihov tovor odpremljen v r.o. španske nacionalistične luke. »Populaire« naglašja, da je sedaj tudi Italija uvedla novo taktiko pošiljanja vojnih potrebščin za španske nacionaliste. Da se prikrijejo širši javnosti, se vršijo velike nabave letal, topov in drugih vojnih potrebščin za španske nacionaliste na ta način, da jih označujejo kot namenjene za Argentino, Brazilijo in Kitajsko.

Gibraltar, 3. januarja. A.A. Po še ne potrjenih vesteh iz Cadiza je prispelo te dni tja okrog 5000 Italijanov.

Poslanica predsednika kominterne

Rim, 3. januarja. o. Za Novo leto je izdal predsednik kominterne, znani Dimitrov, poslanico vsem komunistom sveta, v kateri naglašja, da je danes prva in največja dolžnost vseh komunistov prisločiti na pomoč bratom v Španiji. »Giornale d'Italia«, ki kritikuje to poslanico, naglašja, da je službena Rusija sicer pristala na angleško-francoske predloge glede nevmešavanja v španske dogodke, vendar pa kominterna na drugi strani istočasno poziva vse komuniste sveta k intervenciji v Španiji. List pravi na koncu, da je treba vedno računati z Janusovim obrazom v vseh akcijah Sovjetske unije.

Varstvo otrok v Franciji

pod vodstvom bivše učiteljice

To je mogoče le v državi, kjer je na krmilu vlada ljudstva. Ko je prevzela v Franciji vlado tako imenovana ljudska fronta z ministriškim predsednikom Leonom Blumom na čelu, so poklicali v vlado na vodstva mesta tudi tri ženske. Med temi tremi je učiteljica Lacore šole v francoski vasi Suzana Lacore, ki je danes ministrice za varstvo otrok v francoskem ministristvu za narodno zdravje. Njeno ime je bilo doslej v oficelni javnosti skoro popolnoma neznano, dobro pa so jo poznali »mal ljudje«, delavci in kmetje, med katerimi je storila zelo mnogo dobrega. Danes pa nadajuje svoje delo v okoliščinah, ki ji dovoljujejo, da bo v resnici lahko pomagala tistim, ki so ji najbolj pri srcu: otrokom.

Takoj prvi dan je šla smotno na delo: to, kar je smatrala za najpotrebnejše, je uvrstila v svoj delovni načrt za prve mesece. To je bila skrb za najmlajše, in sicer za one, ki žive pod varstvom javne ali privatne zaščote (enfants assistés). To je bilo po njenem mnenju nujno potrebno, kajti v Franciji je 120.000 takšnih otrok.

Namen, ki jo vodi pri njenem delu, je zmanjšati število onih otrok, ki so oropani svoje matere, ter izboljšati usodo tistih, ki so izročeni javnemu varstvu.

Da se ji bi ta namen čim bolj posrečil, je razposlala vsem prefektom okrožnice s pozivom, naj se podpore nezakonskim materam zvišajo, prav tako pa naj se onim, ki imajo otroke v reji, daje zaosten prispevek, da bodo lahko otroke primerno oskrbovali. Gospa Lacore je z uspehom zadovoljna. Sama pravi: Priprčana sem, da bo mnogo manj zapuščenih otrok, če materam z materjalno podporo omogočimo, da bodo svoje malčke obdržale pri sebi, kajti katera človeška mati ne občuti velike veselja nad tem, da more svoje dete sama negovati! Nezakonska mati, ki stoji na svetu sama in zapuščena, občuti morda še bolj kot poročena žena potrebo, da mora svoje dete imeti pri sebi in ga negovati. Zato velja naša prva pomoč tem bednim bitjem. Res je potrebno, da je na tem mestu človek s tako toplim srcem, kakor ga ima Suzana Lacore.

Takoj je začela pripravljati tudi zakonski načrt, kjer zahteva postavljanje materinskih domov, kjer se izkaže potreba zanje. V njih bodo lahko matere rodile in nekaj mesecev prebivale. Med tem časom se jim bo izkušalo najti delo ali v domu samem ali drugod. Na ta način bo zlasti neporočenim materam, ki morajo za svoje otroke povsem same skrbeti, omogočeno pošteno in človeško dostojno preživljanje. Za male otroke se bodo povsod ustanovljale posebne oskrbovalnice, ki bodo imele predvsem nalogo, sprejemati bolne otroke, ki so v javnem ali privatnem skrbstvu, kjer niso deležni prave nege.

Dosedaj so imeli v Franciji za otroke brez staršev stotnice, ki so se gradile na privatno iniciativo in so bile tudi od nje oskrbovane. Po novem zakonu bo morala take stotnice — pri nas bi rekli otroške domove — graditi država, da bo skrb za otroke bolj smotrna. Zlasti hočejo preprečiti, da se ne bi otroci, ki jih sprejmejo razni »dobrotniki« za svoje, izkoriščali in preoblagali z delom, ki ga mlade moči ne zmorejo. Kakor povsod, so tudi v Franciji taki otroci često izročeni stradanju, mrazu, skrajni zapostavljenosti ter se na-

vadno tudi nihče ne pobriga, da bi se v šoli česa naučili. Zato ni čudno, da so navadno telesno in duševno zaostali in nikogar ni, ki bi jim spremenil in olajšal njih žalostno uodo. »Vsaka solza, ki privre iz otrokovih oči, bi morala biti za odraslega očiček, pravi gospa Lacore.

V Franciji je pač zato toliko zapuščenih otrok, ker je v veljavi nečloveški Napoleonov zakon, ki prepoveduje nezakonski mater zahtevati od otrovega očeta, da bi plačeval alimente. Tako se pogosto zgodi, da ostane mati po otrokovem rojstvu brez službe in brez sredstev na cesti. Če noče, da oba z otrokom pogineta, ga mora pač oddati v sirotišnico ali v rejo na kmete, kjer ga navadno prav zgodaj pobere smrt radi pomanjkanja in zanemarjanja. Če pa ostane živ, je zanj tem slabše. Zato so na iniciativo gospe Lacore imenovali tudi posebno komisijo, ki ima nalogo, dognati v vsakem primeru posebej položaj otrok, ki se zlorabljajo, in to po možnosti preprečiti.

Druga komisija si je nadela skrb za otroke brezposelnih, ki jih namerava pošiljati v počitniške kolonije, da se bodo okrepili od pomanjkanja, ki utegne slabo vplivati na njihovo telesno in duševno rast. Ta komisija je bila uspešno na delu že v preteklem poletju, ko je poslala nad 4000 otrok brezposelnih na počitnice. S tem pa seveda nikakor ni zadovoljna, ter bo letos število otrok, ki bodo deležni počitnic, veliko večje. Tudi namerava povisati brezposelnim doklade za posamezne otroke.

Zasilno odredbo od oktobra 1. 1935. namerava podaljšati. Ta odredba določa varstvo otroka od njegovega rojstva do tretjega leta ter bo prišlo v poštev 450.000 otrok. To izvajajo tako, da ustanavljajo v vseh večjih okrajih po mestih ter na deželi posebne posvetovateljice za matere, ki naj jim dajejo navodila, da nege, vrede in vzgoje njihovih otrok, ... in tudi drugače pomagajo v stiski.

To so samo nekateri drobci iz človekoljubnega načrta, gospe Lacore, ki želi, da bi bili vsi, vsi mali srečni in zadovoljni.

V ponedeljskem »Jutru« z dne 28. decembra 1. 1936 je bilo prvi »Izjava o dubrovniškem kongresu« pomoloma navedeno, da je bila »Izjava sestavljena na sedišču odbora JZZ, sekcije za dravsko banovino. V resnici je bila sestavljena na podlagi ugovoritev le seje širšega odbora na sestanku, katerega so se udeležile poleg zaslopnice iz Beograda in Zagreb tudi: ge. Krofova, Cirila Stebjeva, Hočevarjeva, Gogolova, Močičeva, Gašperčanova, Grahnjeva (slučajno navzočna), Maršalančeva in podpisana Minka Govčkarjeva.

Papeževa bolezen

Rim, 3. januarja. A.A. Papež je dobro prebil preteklo noč. Davi ga je obiskal njegov osebni zdravnik dr. Milani, ki ni ugotovil nikake izpremembe v zdravstvenem stanju visokega bolnika. V kabinetu poleg sove, v kateri leži papež, je bila davi darovana masa. Papež je nato sprejel kardinala Pacellija.

Kupujte domače blago!

Teden dni filma

Prizor iz filma "Poslednji pogan"

Kaj vse je lahko v filmu prepovedano

Ni nova modrost, da je vsem težavno utreti. Občinstvo ima povsod svoje posebne želje. Toda če težavneje je zadovoljiti cenuro, ki mora paziti na to, da se s filmi ne navdajajo občinstvo s slabimi mislimi in zavajalo na kriva pota.

Celo Amerika ni več dežela brezmejne svobode. Sicer skušajo ekoro v vsakem filmu smešiti policijo, vendar mora na koncu filma vedno znagati pravica in hudobnega gangsterja mora zadebi pravica usoda. Če ni tako, je občinstvo nezadovoljno. V filmu samem se lahko streljajo z revolverji, puškami in strojnicami, loda lastnik kinematografa mora plačati visoko globo, če iz istega filma razobesi v reklamne svrhe eno samo sliko, na kateri je naslikan morda le čisto preprost revolver.

Kuba je zelo ponosna na svojo nacionalno čast. Noben ameriški film se tam ne sme predvajati, v katerem bi se omalovaževal kakšen romanski Američan. To je zelo grenko za Hollywood kjer je že leta za donjuanske in intriganse vloge zelo priljubljen južnjaški tip s črnimi lasmi in lepo negovanimi brki.

V drugih južnoameriških državah pa se spet ne sme v filmu streljati. Vidj se samo,

kako potegne lopov iz žepa revolver. Potem je vse temno in v naslednjem prizoru leži uboga žrtev v zadnjih zdihih na tleh. Bržkone je to tam zabranjeno zaradi tega, ker bi se južnjaški temperament pri streljanju vse preveč razburjal.

Na Japonskem so odpravljeni vsi prizori s poljubovanjem, kolikor ni za razumevanje dejanja neogibno potrebni. Japoncem je pojem poljuba tuj in zato ne marajo uvajati tujih razvad.

Pustolovski film »Bengalci« je bil povsod, kjer so ga predvajali, deležen ogromnega uspeha. Samo v deželi, v kateri milijejo se igra, je bil prepovedan. Angleži niso smatrali za potrebno, da bi se še s filmom ostri-la napetost med gospodujočimi Angleži in domačimi Indi.

Iz istega vzroka se ne smejo v Nizozemski Indiji igrati filmi, ki obravnavajo snov z Divjega zapada. Prav tako se tam ne prodajajo knjige, ki opisujejo borbe Indijancev proti belim pionirjem Severne Amerike. Zlasti ne smejo v teh knjigah biti Indijanci označeni kot plemenitejši ljudje. Parajeta med domačimi in njihovimi rdečimi brati Indijanci bi bila preočitna.

Lotte Lang, ki nastopa s slavnim Albersom v filmu „Pod vročim solncem“

V Matici bodo igrali „Cesarja Kalifornije“

Ko je pred šestimi leti izšla knjiga »Zlato«, ki jo je napisal švicarski Francoz Blaise Cendrars in ki je obdelovala življenje Johanna Augusta Sutterja, je po svetu završalo. To delo je namreč obravnavalo eno najzanimivejših poglavij zgodovine ameriških Združenih držav — dobo, ko so v Kaliforniji odkrili zlato. To zlato je pomenilo za tisoče ljudi blagostanje, za nekatere pa tudi propast. Med poslednjimi je bil tudi tisti, na katerega posestvu so zlato odkrili — Sutter.

Sutter je slutil, da bo to zlato za mnoge nesreča. Zato je z vsemj mogočimi sredstvi branil, da ga ljudje ne bi kopali. Toda zlata mrzlca je bila močnejša od njega. Pustolovci so ga napadli in umorili njegova dva otroka, mati pa je umirala ob njunem odrju, ko je prišel Sutter domov.

Tedaj se odloči Sutter za svoj veliki korak. Na njegovem zemljišču rase mesto San Francisco. Priseljenci grade in grade.

ne da bi vprašali njega za dovoljenje. Mesto živi v mrzlici. Zlato, samo zlato. In Sutter vložil tožbe proti vsem, ki na njegovem imetju zidajo. Uničiti hoče mesto, ker ve, da bi mesto uničilo tisoče ljudi.

Sutter je tožbo dobil. Tedaj je nastala v mestu, ki mu je grozil pogin, prava revolucija. Povsod je začelo goreti. Tudi Sutterjevo lepo imetje so množice uničile.

Cprav je Sutter tožbo dobil, ni mogel doseči, da bi mesto podrl. Deset let nato je umrl v Washingtonu, na stopnicah Bele hiše.

Glavno vlogo v tem napetem filmu igra Louis Trenker, ki je že naš star znanec iz raznih gorskih filmov. Tudi režija je njegova. Zato film ni treba še posebej hvaliti. In vrhu tega je eno izmed dokumentarnih del, pravi list zgodovine, da si ga mora vsak izobraženec ogledati.

Film bodo začeli predvajati v Matici v torek, ker bo nocjo v dvorani Adamičev koncert.

Nov film Geraldine Katnikove

Ljubljana bo spet kmalu gledala film, v katerem nastopa Geraldina Kat. Prvkar se dovršuje v Münchnu drugi Giglijev film, pri katerem igra glavno žensko vlogo Geraldina Katnikova kot princesa Helena. Zdej je film prav za prav že končan. Le še nekaj prizorov morajo posneti v Nice. Polem ga pa kot eno izmed prvih mest dobil Ljubljana. Film, ki mu je bil prvotno namenjen naslov »Komedija srec so nazvali z novim imenom »Pevce

Njegovega Visočanstva«. Glasbeni del je skomponiral italijanski skladatelj dr. Beece, ki je bil tudi sam navzočen pri snemanju.

Režiserj filmskega podjetja »Bayarizer« so s filmom absolutno zadovoljni. Pelje Benjamina Giglija pač pove, da bo film na doslojni glasbeni vlogi, a igranje mlade filmske umejnice nam zagotavlja izreden dramski užitek.

FILATELIJA

Novo znamke

Francija je izdala za konec novembra serijo posebnih znamk s pritiskom za brezposelne intelektualce. Izšle so štiri vrednote in sicer po 20 + 10 c. s sliko znamenitega graverja Callota, po 40 + 10 s portretom glasbenika Berliozja, po 50 + 10 s sliko Viktorja Hugoja in po 150 fr. + 50 s Pasteurjem. — Za mednarodno filatelistično razstavo, ki bo prihodnje leto v Parizu, bo izšel poseben blok starih znamk. Te znamke bodo posnetek prvih znamk francoske republike z nominalo 5, 15, 30 in 50 centimov. V sredi med njimi bo med zgornjima dvema znamkama napis »PEXIP« med spodnjima znamkama pa »Paris 1937«.

Kitajska: Za štirideseto obletnico ustanovitve kitajske pošte so izšle štiri znamke. Na oranžni znamki po 2 c. vidimo letalo in karavano, na zeleni znamki po 6 c. šanghajsko pristanišče, na višnjevi znamki po 25 c. nekdanjo pošno upravo v Šanghaju, na rdeči znamki po 100 c. pa sliko prve pošne direkcije.

Danska: Za četrto stoletnico ustanovitve reformirane cerkve je izšla zdaj še poslednja vrednota po 30 oerov s sliko katedrale v Rybu. Znamka je višnjeve barve.

Egipt: Za spomin na podpis angleško-egiptskega dogovora v Londonu so izšle tri spominke znamke s slikami državnikov, ki so podpisali ta dogovor. V sredi je slika angleškega zunanjega ministra Ede na. Znamka po 5 milimov je izšla v nakladi pol milijona kosov. Znamki po 15 in 20 milimov pa imata po 200.000 kosov naklade.

Ekvador: Za prvo filatelistično razstavo, ki je bila ob koncu avgusta v Citu sta izšli dve seriji posebnih znamk za navadno in letalsko pošto. Znamke so trikotne in sicer obsegajo vrednote po 2, 5, 10, 20 in 50 centov ter po 1 sol. Znamke letalske pošte so enake le da so s drugačnih barvah ter imajo pretisk »AFIREA«.

Luxemburg: Prvega decembra so izšle tudi letos posebne znamke za dobrodelnost. Serija obsega šest vrednot in na njih je slika luksemburškega kneza Vaclava, ki je vladal od leta 1933 — 1933.

Malaka: Tudi znamka po 12 c. v višnjevi barvi je dobila pretisk kot portovna znamka.

Avstrija: Stiri znamke s sliko kralja Edvarda VIII. so bile pretiskane za

angleško pošte urade v Maroku. Zelena znamka po 1/2 pennyja je dobila pretisk »MOROCCO AGENCIES - 5 centimes«, okoli in okoli znamke. Znamka po 1 in 1/2 pennyja v rjavoredeči barvi ima isti pretisk, le nominala znaša 15 centimov. Svetlordeča znamka po 1 penny in višnjeva po 2 pennyja pa imata samo ob dveh straneh pretisk dežele.

Nova Zelandija: Za mladinsko skrb je izšla posebna dobrodelna znamka po 1 + 1 penny in rdeči barvi. Znamka kaže otrokovo sliko in ima napis »SAFEGUARD HEALTH« (varovanje zdravja). V veljavi bo do konca februarja 1937.

Patiala: S pritiskom »Patiala States« je izšla znamka britanske Indije iz leta 1934. po dva ana.

Švica: Sredi novembra je izšla nova serija frankovnih znamk s slikami pokrajin. Za enkrat ima devet vrednot. Tiskane so v plemenitem tisku in kažejo samo pokrajine. Te znamke so bile izdane zaradi protesta filatelistov, ki so že precej časa napadali pošno upravo, ker je predlanski izšla nekaj ne prave okusnih znamk. — Izšle so naslednje vrednote: zelenoolivna po 3 centime kaže dolino Lauter Brunnen. Na zelenovišnjevi znamki po 5 centimov vidimo Štirikantsko jezero. Lilasta znamka po 10 centimov nam prikazuje Lemansko jezero. Na oranžni znamki po 15 centov vidimo Rhodanski ledenik z grimselso cesto. Rjava znamka po 25 centimov ima napisan most čez Viamalo. Na višnjevi znamki po 25 centimov vidimo slap Rena pri Neuhausenu. Svetlo zelena znamka za 35 centov ima naslikane gore v Juri siva po 40 centov pa Sealpsee in goro Sainlis. Znamke so prav lepe in bodo filatelisti z njimi zelo veseli.

Abanija: Znamka iz leta 1930, po 10 q. je dobila pretisk »TAXE«. Naklada znaša samo 20.000 izvodov.

Belgija: Prvega decembra je izšla posebna serija znamk s sliko Balduina, najstarejšega sina kralja Leopolda in ponesrečene kraljice Astride. Serija obsega 8 vrednot in sicer po 10 + 5 c. 25 + 25 c. 35 + 5 c. 50 + 5 c. 70 + 5 fr. + 95 c. 1.75 fr. + 25 c. in 2.45 fr. + 2.55 fr. Znamke se bodo prodajale do 15. februarja in bodo veljavne do 30. decembra.

FOTOAMATER

Za uvod

Ustrezamo želji mnogih naših bralcev, ko uvajamo z novim letom v našem listu po potrebi rubriko pod tem naslovom. ki naj bi spremljala važnejše dogodke v domači in tuji amaterski organizaciji, registrirala nove postopke, nova odkritja in publikacije v področju amaterske fotografije in kinematografije in ki naj bi bila začetniku in naprednejšemu amaterju svetovalka v zadevah, kakršne niso redke na poti do kvalitetnega dela.

Vse dopise in vprašanja, ki se tičejo tega področja, je nasloviti na »Jutros«, ponedeljska izdaja, »Fotoamater«. Vprašanjem, ki naj dobe odgovor v posvetovalnici, naj se eventualno prilože kopije in negativni in običajni tehnični podatki snemanja, razvijanja itd. Kopije in negativni se vrnejo na pošiljalcev naslov, toda le v primeru, da je priložil ustrezajoči znesek v znamkah za poštino. Odgovori sami bodo seveda brezplačni.

Nov razvijalec za drobno zrno

Temperamentni nemški fotografski publicist, amater in raziskovalec Hans Windisch, na čigar izvrstni izenačevalni razvijalec s pirokatehinom je naš list svojočasno opozoril kot prvi v državi, je presenetil amaterske kroge v svoji zadnji knjigi pravkar z novim izenačevalnim razvijalcem za drobno zrno, ki obeta postati res prava senzacija. Poskusi s tem razvijalcem pa še niso zaključeni in bomo o njih še spregovorili. Tukaj formula:

- 500 cm prekuhane vode
45 g brezvodnega natrijevega sulfita
6 g orto-fenilendiamina
6 g metola
5 g natrijevega bisulfita.

Kemikalije, ki morajo biti vse čiste in natančno odtehtane, se raztopijo posamez. Metol in orto-fenilendiamin se raztopita popolnoma šele potem, ko se njiju raztopini zlijeta skupaj. Raztopina se zlije na zadnje v sulfinito raztopino. Mešati, dokler se vsa raztopina ne scisti. Toplota pri tej proceduri ni potrebna.

Kakor za vse prave razvijalce za drobno zrno, je treba tudi za tega osvetlitev podaljšati. Najbolje, da osvetliš tako, kakor da bi bil negativni material v resnici za tri stopinje manj občutljiv. Razvijanje traja za krepak negativni material 12 do 13 minut pri temperaturi 18 do 19 stop. Celzija.

Kakor vidimo, je novi razvijalec eden izmed številnih fenilendiaminskih, ki dajejo v resnici najbolj drobno zrno. Razlika je le v tem, da uporablja Windisch kot temeljno snov namesto para-fenilendiamina, ki ima razne neprijetne lastnosti, doslej kot razvijalna snov še neznan orto-fenilendiamin. Prednosti novega razvijalca (po Windischu): zrno je tako drobno kakor pri doslej najboljšem drobnornem razvijalcu Sease III., v sencah daje še nekaj več nego Sease III., je silno izdaten — v navedeni količini je mogoče z istim drobnim zrnorn razviti najmanj 15 filmov po 36 posnetkov v velikosti 24 krat 36 mm, v najvišjih svetlobah se kontrasti avtomatično izenačijo, apneni ošen (mrena) se ne pojavlja, srebro se po barva rjavkasto in daje tudi po nežnih negativih sočne povečave, končno pa ta razvijalec tudi ne barva prstov in kvrvi blaga, kakor drugi fenilendiaminski razvijalci. Nedostatki: Visoka cena orto-fenilendiamina.

potrebno, da se končno združijo in da da do slovenski fotografiji tisti primat, ki ga je običajna slovenska fotografija že davno dosegla.

V lokalu mariborskega fotokluba v Narodnem domu bo predaval tajnik ljubljanskega fotokluba Karlo Kocjančič to soboto zvečer o vsakovrstnih problemih fotografije, posebno o tehničnih problemih. To predavanje je prvo, ki urešča program nedavno ustanovljene Delovne zajednice jugoslovenskih amaterskih organizacij, v

Iz akvaristove torbe O starih ledenih časih in o ribah

V času novoletnega mraza nas povedejo misli tudi v davno preteklost, ko se je n. pr. v Alpah znašla v daljših presledkih štirikrat povprečna toplota za nekaj stopinj, kar je povzročilo pomik meje večnega snega od višin okoli 2500 m na višine 1100 do 1300 m in ledeniki so segali globoko v doline in izrili kornita današnjih alpskih jezer. Da je ob priliki teh poledenitev in teku dijuvija kvarjarne dobe poginilo mnogo živih bitij, ko so posebno mrzle zime in snežni mežli onemogočali umik v oddaljene nižavje, je razumljivo. Takim katastrofalno ubinkujočim zimam so v severni Rusiji in Srednji Aziji podlegli tudi slonoliki mamuti, katerih okle še danes živahno iščejo ter jih prodajajo za slonove, če jim kdo nasede, a lotila se jih je tudi industrija, ki izdeluje iz njih po predhodnem svetlomodrem barvanju umetne jtrkzve ali turkve.

Med tem ko so se sesalci, plazilci in dvoživke le bolj polagoma umikali za časa poledenitev v zmerneje krajine, so ribe lahko menjale svoja bivališča in se z vodo naprtile v spodnje tokove rek in v mešano vodo v izvirih in morje ter se za časa treh interglacialnih dob, ko je bilo podnebje še toplješe kakor danes in pa tudi za časa aluvija povzpele spet visoko navzgor, zlasti salmonidi (postrvi, lipani) in nekateri krapovci (pisanci, klini, blisjavci, klenjiči).

Sladkovodne ribe torej niso kljub ledenim dobam nikakor trpele, še manj pa morske ribe, ki so imele še mnogo več prilike, da se izognejo po ledenikih povzročenih mrzlih tokov. Sicer pa žive globokomorske ribe stalno v zelo mrzli vodi, a tudi na težjih pod večim ledom se mnoga rib prav dobro počuti, kakor n. pr. morska volkulja (Anarrhichas lupus h.), ki doseže na severu (Island, Grönland in Beringova cesta) dolžino dveh metrov, med tem ko se njena rasa proti jugu znajhuje. Zobje volkulje so zverski; stožasti, veliki zobje v srednjem delu čeljusti označujejo izrazito roparico in tudi očesi, ki sta na čelu, gledata lokavo in obenem besno na vse, kar se jim približa. Ribiče napadajo te ribe še v dolini, če jih takoj ne pobijejo. Život je podolgovat, spre-dajnat, dolgi rep sponjen, barva je rjav-orumenca s požeznimi pegami, hrbtna in podrepna plavut sta zelo dolgi, trebušnih n. glava je pa okrogla. Vse sluzavke, kamor spada tudi naša riba, so trdozive živali, ki ostanejo za časa oseke med skalovjem, vztrajajo pa tudi dlje časa brez vode. Samej nekatere vrste strajajo svoj zarod kakor naš kapelj. Večina njih ne zraste čez 10 do 30 cm, seve so pa vse roparice. V Gardskem jezeru je ostala od prejšnjih morskih poplav le ena vrsta, namreč navadna sluzavka, kakor so ostali morski globočki panonskega morja v Vojvodini ter se prilagodili sladki vodi. Sluzavke nimajo mehurja, so pa kljub temu spretno plavalke.

Objave

Adamičev koncert v počastitev njegovega spomina bo drevi ob 20. v veliki filharmonični dvorani. Uvodno pesem »Hribi še beli so« zapoje Matični pevski zbor, nato pa bo govornik slavnemu pokojniku prof. Marjan Lipovšek. Po govoru sledi najbolj popularni mešan zbor Emilia Adamiča »Mlad junake in najtežja njegova balada Smrt carja Samuela. Oboje zapoje zbor Glasbene Matice. Nato nastopijo trboveljski Slavčki in zapoje 10 Adamičevih skladb, med njimi njihova solistska Rezika Koritnikova dva samospela. Slovenski vokalni kvintet, ki je danes brez dvoma naše najbolje komorno pevsko združenie, zapoje tri izredno populame Adamičeve skladbe: »Zdravico«, »Serenado« in »Završke fantec«. Tudi v samospeljih je znal ubrali Emil Adamič pravo struno, kar bodo pokazali samospelvi »Noč je tožna«, »Pri studencu«, »Kot iz tih zabijane kapele« in »Planinec«. Zapoje jih ravnaatelj Julij Betetto, Sklepno točko sporeda izvede Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« in zapoje tri duhovne pesmi »Vragovo nevesto« in »Ptički lepo pojo«. Tako bomo imeli vse večer pred seboj in med seboj Emilia Adamiča z vsemi njegovimi najlepšimi deli. Večer priredi Glasbena Matice. Prodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Nov grob. V nedeljo popoldne je umrla v Celju gospa Marija Komelova, mati inženirja sreskega načelnika v Celju in sreskega podnačelnika v Sisku. Pogreb bo v torek popoldne. Bodi ohranjen pokojnici blag spomin, preostalim naše sožalje!

Advertisement for Karel Müller, a grocer and trader. Text: Nenadoma je odšel naš dobi brat in stric, gospod Karel Müller. POSESTNIK IN TRGOVEČ. Sklenil je račune ljubljen in spoštovan od domačih in znancev v nedeljo, dne 3. januarja 1937, ob 10. uro. Vечnemu sodniku je položil račune čist in zlat, kakor je bil v življenju. Zemlja bo sprejela njegovo telo v torek 5. januarja ob 3. uri popoldne. Belokrajnska zemlja, za katero si dihal do zadnjega, naj Ti bo mehka postelja! CRNOMELJ, 3. januarja 1937. Zalujoči ostali: MÜLLER, LEVSTEK, GOSTIŠA, STRENKOVIL.

Advertisement for TURKO JOSIP. Text: Javljamo žalostno vest, da je gospod TURKO JOSIP bivši posestnik od Sv. Antona pri Kopri v Istri previden z zakramenti za umirajoče, umrl 1. januarja 1937, v Štrigovi. STRIGOVA, 2. januarja 1937. ZALUJOCA ROBBINA.